

Я У МЕДІАПРОСТОРИ

Навчальна програма

для початкової школи
загальноосвітніх навчальних закладів
1-ий рік вивчення

Автори: І.Б. Іванова, А.Ю. Кожанова

Пояснювальна записка

Сьогодні відбувається переорієнтація навчання з засвоєння величезної суми знань, на освоєння компетентностей. Це передбачає формування вмінь молодшого школяра працювати з інформацією: шукати, аналізувати, критично переосмислювати, відбирати необхідну, використовувати для вирішення певних задач.

Курс «Я у медіапросторі» є базовим для набуття учнями необхідних навичок вмілого та безпечного споживання інформаційних продуктів. Він спрямований на формування розуміння школярами поняття «медіапростір» та позиціонування себе як користувача та створювача медіапродукції.

Реалізація даної програми дає можливість виховати:

- медіаграмотного учня, який спроможний перетворювати інформацію в знання;
- медіакомпетентного члена сучасного соціуму, який здатен не піддаватися медіаагресії та маніпуляціям.

Програма складена із врахуванням санітарно-гігієнічних вимог та відповідає віковим розумово-психологічним особливостям учнів початкових класів.

Зміст програми відповідає основному завданню реформи початкової освіти – розвантаженню дітей. Учні набувають знань без заучування інформації, ведення конспектів, виконання обов'язкових домашніх завдань. Провідні форми роботи на уроках – рольові ігри, практичні вправи, перегляди відео- та прослуховування аудіоматеріалу, обговорення їх змісту, екскурсії, робота з сучасними гаджетами тощо. «Осучаснення» уроку робить його цікавим для дітей, не викликає стресового навантаження, замість негативних емоцій дає позитивні. Сформовані навички роботи з інформацією та її джерелами допоможуть учням знизити перевантаження і під час засвоєння знань з інших навчальних предметів (природознавство, читання, основи здоров'я тощо).

Курс «Я у медіапросторі» передбачає навчання дітей молодшого шкільного віку протягом 3-х років. Рекомендовано розпочати його впровадження з 2-го класу, але за вибором школи початок та закінчення навчання можна коригувати.

Дана програма – перша частина трирічного курсу. Вона розрахована на 35 годин (1 година на тиждень). Чітко сформовані модулі дозволяють учителю ущільнити, за необхідністю, теми, якщо навчальний план передбачає 0,5 години.

Модулі курсу 2-го року вивчення залишаються такими ж, але мають розширений зміст і більшу кількість практичних вправ. 3-ий рік навчання передбачає додаткові модулі, які спрямовані на формування новинної грамотності.

Мета курсу «Я у медіапросторі»:

- формування медіаграмотності молодшого школяра засобами медіаосвіти;
- навчання дитини спілкуванню із ЗМК в процесі соціалізації;
- захист дітей від потенційно шкідливих ефектів медіа і виховання такого споживача медіа, котрий міг би ефективно задовольняти свої інтереси, використовуючи ЗМК;
- вироблення вміння користуватися інформаційно-комунікативною технікою, виражати себе і спілкуватися за допомогою медіазасобів, свідомо сприймати і критично тлумачити інформацію, відрізнити реальність від її віртуальної симуляції, тобто розуміти реальність, сконструйовану медіаджерелами, осмислювати владні стосунки, міфи і типи контролю, які вони культивують.;
- розвиток навичок: шукати, осмислювати, опрацьовувати, аргументувати, адаптувати, формувати, здобувати та використовувати інформацію з різних джерел; користування різноманітною довідковою літературою;
- виховання бажання збагачувати словник, добре володіти усним та писемним мовленням, адекватно ставитись до критики, бути культурним та етичним медіаспоживачем.

Завдання курсу «Я у медіапросторі»:

- ознайомити учнів з основними етапами історії розвитку феномену медіакультури, закономірностями функціонування засобів масової комунікації та технологіями їхнього впливу;

- дослідити з учнями різні види медіатекстів та використані в них медіатехнологій, стимулювати розвиток критичного мислення та свідомого ставлення до медіапродукції загалом;
- формувати практичні вміння: пошук необхідної та відсторонення від непотрібної медіаінформації, створення власних медіатекстів;
- стимулювати творчий потенціал учнів як у напрямі створення власних медіатекстів, так і в напрямі творчого сприймання медіатекстів.

Програма курсу для 1-го року навчання складається з 8 модулів, 2 з яких поділено на окремі розділи:

Модуль 1. СВІТ МЕДІА - СВІТ ІНФОРМАЦІЇ

Модуль 2. ВІЗУАЛЬНІ МЕДІА

Розділ 2.1. ПЕРЕДАЧА ІНФОРМАЦІЇ ЧЕРЕЗ ТЕКСТ

Розділ 2.2. ПЕРЕДАЧА ІНФОРМАЦІЇ ЧЕРЕЗ ФОТОГРАФІЮ

Розділ 2.3. ПЕРЕДАЧА ІНФОРМАЦІЇ ЧЕРЕЗ МАЛЮНОК

Модуль 3. АУДІАЛЬНІ МЕДІА

Модуль 4. АУДІОВІЗУАЛЬНІ МЕДІА

Розділ 4.1. ТЕЛЕБАЧЕННЯ – ДЖЕРЕЛО АУДІОВІЗУАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Розділ 4.2. МИСТЕЦТВО КІНЕМАТОГРАФУ

Модуль 5. ІНТЕРНЕТ – СУЧАСНИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР

Модуль 6. РЕКЛАМА В ЖИТТІ СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ

Модуль 7. ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ В СУЧАСНОМУ МЕДІАПРОСТОРИ

Модуль 8. КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ – УМОВА МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ

Кожний урок включає теоретичну частину для ознайомлення з темою і практичну роботу, яка передбачає набуття учнями певних навичок.

Кожний модуль закінчується уроком-практикумом, що є важливою складовою формування вмінь створювати власні медіатексти, дотримуючись при цьому вимог якості та коректності.

Теми уроків, зміст та опис вмінь і навичок учнів розраховані як на вчителів, які пройшли навчання з медіаграмотності, так і на тих, хто займається самоосвітою з даного питання.

Зміст навчального матеріалу та очікувані результати

№	Тема	Зміст навчального матеріалу	Вміння та навички учнів
Модуль 1. СВІТ МЕДІА - СВІТ ІНФОРМАЦІЇ			

1.	Дитина в медійному просторі	Поняття “медіа”. Світ медіа – світ інформації, в якому є люди, які користуються інформацією та люди, що за допомогою різних засобів створюють, переробляють, зберігають, розповсюджують інформацію. Інформація в житті людини: для отримання та передачі знань, для спілкування. Складання та тлумачення слів по типу “медіа+простір”, “медіа+грамотність”, «медіа+продукція», “медіа+...”. 5 органів почуттів для сприймання людиною інформації. Особливості інформації щодо правдивості та корисності. Практична робота: “Створення планети Медіа” – робота у техніці колажу.	Учні: - мають поняття про медіа та значення похідних від цього слова термінів; - розрізняють види інформації за органами її сприйняття; - усвідомлюють існування правдивої та неправдивої інформації.
2.	Історія, види та функції медіа	Історія розвитку медіа. Класифікація медіа: візуальні, аудіо та аудіовізуальні. Інформація, яку несуть медіа. Фейк – головоломка, зашифроване послання, інформація для здогадливих. Практична робота: «Історичний калейдоскоп» - розмістити малюнки або фото різних видів медіа від найстаршого до сучасного.	Учні: - мають уявлення про основні історичні етапи розвитку медіа; - розрізняють види медіа; - розуміють, з якою метою медіа розповсюджують інформацію; - розуміють поняття «фейк».
3.	Урок-практикум «Історії з торбинки»	Аналіз життєвих історій щодо їх істинності. Гра «Так чи ні».	Учні: - характеризують інформацію за критерієм істинності; - вміють будувати «я-повідомлення».

Модуль 2. ВІЗУАЛЬНІ МЕДІА

Розділ 2.1. Передача інформації через текст

4.	Книга – джерело знань	Історія виникнення книги. Структура книжки. Літературні жанри. Інформації, яку вони несуть читачеві. Передача інформації через текст (наукова, художня, побутова). Практична робота: «Створення власної книжки» - групова робота щодо створення книжок, які містять різну інформацію (казки, загадки, довідник, словник тощо).	Учні: - мають уявлення про історію виникнення книги; - орієнтуються у структурі книги; - мають уявлення про різні літературні жанри; - розуміють, яку інформацію несуть твори різних жанрів; - мають елементарні навички створення книжечок–розкладушок.
5.	Періодичні друковані видання	Періодичні видання: види, створення, структура, особливості. Відмінності періодичних видань від книг: особливості текстів в ЗМІ, значення заголовків; факти та судження в інформаційних повідомленнях. Практична робота: «Факти та судження» - знайти в запропонованих текстах факти та судження.	Учні: - мають уявлення про процес створення номеру газети та журналу; - називають професії людей, які створюють газети та журнали; - розуміють різницю між періодичними виданнями та книгою; - вміють співвідносити заголовок зі змістом статей; - розуміють значення термінів «факт» та «судження»; - вміють відрізнити факт від судження у найпростіших повідомленнях.
6.	Бібліотека – інформаційний осередок	Функції сучасної бібліотеки. Структура бібліотеки. Пошук інформації в бібліотеці. Відомі письменники рідного міста. Електронна бібліотека.	Учні: - знають про призначення бібліотеки; - розуміють призначення каталогу книжок, формуляру читача; - вміють орієнтуватися та

		Практична робота: «Професія – бібліотекар» – формування та структурування класної бібліотечки (групування книжок за жанрами або авторами, складання каталогу, оформлення формуляру тощо)	шукати необхідну інформацію в каталозі; - мають уявлення про роботу електронної бібліотеки; - володіють практичними навичками вибору книжки за обкладинками, заголовками.
7.	Урок-практикум «Школа юного кореспондента»	Створення номеру класної газети: написання заміток, підбір заголовків, інтерв'ю	Учні: - вміють писати невеликі замітки, підбирати до них заголовки; - розуміють значення вислову «рубрика газети» та додають потрібну інформацію; - розрізняють поняття «інформаційний випуск» та «тематичний випуск»; - мають уявлення про інтерв'ю.
Розділ 2.2. Передача інформації через фотографію			
8.	Фотографія – джерело інформації	Історія виникнення фотографії. Види і жанри фотографій (пейзаж, натюрморт, портрет, жанровий знімок). Практична робота: «Розкажи історію» - «зчитування» інформації з фотографій за виразом обличчя людей, їх жестам, розташуванню тощо.	Учні: - мають уявлення про виникнення фотографії; - мають уявлення про призначення фотографій; - мають уявлення про основні жанри фотографій; - вміють описувати сюжет фотографій
9.	Фотографія – свідок історії та художній твір	Фотографія як історичний документ. Фотографія як художній твір. Фотографії у сімейному літописі. Практична робота: «Складання історій» – складання історій з позитивним/негативним забарвленням за серією фотокарток	Учні: - розуміють різницю між історичним та художнім фото; - аналізують зображення і зміст фотографії; - вміють складати та розповідати історію сім'ї за фотографіями; - розуміють можливість

			складання текстів за фотографіями позитивного та негативного забарвлення в залежності від замовлення.
10.	Урок-практикум «У фото-лабораторії»	Робота фотоапарату та фотоможливості мобільного телефону. Поняття «ракурс», «передній/задній план», «сюжет» тощо. Як робити фото із заданої тематики. Доповнення випуску класної газети тематичними фото.	Учні: - мають уявлення про структуру фотокадру; - володіють елементарними навичками фотозйомки, вибору ракурсу зйомки; - вміють правильно розставляти акценти при додаванні фотографій до готового матеріалу (передній план, задній план, головна колонка).
Розділ 2.3. Передача інформації через малюнок			
11.	Малюнок для дорослих та дітей	Види малюнків (ілюстрації, карикатури, шаржі, комікси). Комікси - історії в малюнках. Шаржі та карикатури як носії певної інформації. Практична робота: «Прочитай» малюнок» - визначення видів малюнків та додавання заголовків	Учні: - мають уявлення про різні види малюнків; - розуміють, яку інформацію можна передати через певний вид малюнку; - розуміють етичну направленість роботи над шаржем та карикатурою; - вміють аналізувати зміст малюнка та добирати до нього заголовки.
12.	Ілюстрація як додатковий ресурс для пояснення тексту	Де і з якою метою використовується ілюстрація. Ілюстрація в шкільному підручнику як допоміжний ресурс для сприйняття, розуміння та запам'ятовування інформації. Практична робота: «Ілюстратори» - створення ілюстрацій до тем підручника з літературного читання або природознавства	Учні: - розуміють значення ілюстрації як джерела інформації та додаткового ресурсу для пояснення тексту; - вміють співвідносити ілюстрацію з відповідним фрагментом тексту; - вміють самостійно ілюструвати текст, підкреслюючи малюнком його головну думку.
13.	Урок-практикум	Створення коміксу: написання сценарію, обговорення зовнішнього	Учні: - вміють складати історії за

	«В майстерні художника»	вигляду героїв, планування сюжетів для коміксу, малювання	поданим планом, описувати героїв; - розуміють, як спланувати сюжет для коміксу; - володіють практичними навичками передачі створеної історії через малюнок (комікс)
Модуль 3 АУДІАЛЬНІ МЕДІА			
14.	Радіо в житті людини	Радіо – засіб передачі аудіо інформації. Історія створення радіо. Формати радіопередач: музичний, інформаційний, інформаційно – музичний, музично – інформаційний. Дитячі радіопередачі. Аудіоказка. Он-лайн радіо. Яким повинен бути радіодиктор. Засоби впливу на радіослухачів (передача емоцій через інтонацію, тембр). Практична робота: гра «Кращий диктор» - художнє читання запропонованих текстів; запис; прослуховування; аналіз.	Учні: - мають уявлення про принципи роботи радіо; - розрізняють формати радіопередач, розуміють яку інформацію можна отримати з певної радіопередачі; - мають уявлення, що слухати радіо можна за допомогою Інтернету або приймача; - вміють інтонаційно забарвлювати зміст повідомлення.
15	Музика – джерело аудіальної інформації	Жанри музичних творів. Інформація, яку може нести музика. Вплив музики на емоційний стан людини. Потреба людини в тиші. Як уникнути звукового перевантаження. Практична робота: «Складання музичного меню на день» - підбір музики для слухання в різних життєвих ситуаціях, необхідність включати «режим тиші» (яка	Учні: - мають уявлення про музичні жанри; - вміють «малювати» елементарну історію, яку «розповідає» музичний твір; - розуміють, як музика впливає на емоційний стан; -розуміють необхідність чергувати звукове навантаження з «режимом тиші»;

		музика допомагає повеселитись, заспокоїтись, розважитись тощо)	- володіють практичними навичками добору музики у певній життєвій ситуації
16.	Урок-практикум «На радіостудії»	Складання та запис аудіотекстів (новини, цікавинки, гуморески, казки, пісні тощо)	Учні: - вміють складати невеликий текст певної тематики, читати з потрібною інтонацією та за допомогою вчителя робити аудіозапис.
Модуль 4. АУДІОВІЗУАЛЬНІ МЕДІА			
Розділ 4.1. Телебачення – джерело аудіовізуальної інформації			
17.	Загадковий світ телебачення	Історія розвитку телебачення через сімейний досвід (чорно-біле і кольорове телебачення, одна і багато програм) Види телевізійних програм (новинні, розважальні, ток-шоу, ігрові, культурно-просвітницькі, спортивні, дитячі тощо). Професії людей, які працюють на телебаченні (журналіст, оператор, режисер, ведучий, гример, репортер, актор тощо). Практична робота: «Телевізор майбутнього» - створюють історії, як буде виглядати, працювати та що передаватиме телевізор майбутнього; малюють його.	- Учні: мають уявлення про основні етапи створення та розвитку телебачення; - знають і розрізняють види телевізійних передач; - розуміють, яку інформацію можна отримати з певної телепередачі; - називають професії, пов'язані з телебаченням; - вміють фантазувати та прогнозувати.
18.	Урок-практикум «На телестудії»	Створення та презентація власних телепрограм за запропонованим планом.	Учні: - вміють вибирати формат програми згідно запропонованої теми і мети; - вміють організувати власну роботу та роботу групи із підготовки та проведення улюблених телепрограм.
Розділ 4.2. Мистецтво кінематографу та анімації			
19.	Мультфільми. Види анімації	Як створюється мультфільм. Види анімації (графічна, об'ємна, пластилінова, лялькова, аніме тощо). Практична робота: «Вчимося	Учні: - мають уявлення про етапи створення мультфільмів; - розрізняють види анімації, характеризують їх;

		дивитися мультфільми» - перегляд фрагментів мультфільмів; аналіз поведінки героїв (позитивної та негативної). Диспут «Чи можна так поводитись в реальному житті».	- вміють аналізувати поведінку мультгероїв; - вміють оцінювати власні вчинки та дії, які копіюють поведінку мультгероїв.
20.	Екранна мова. Монтаж	Історія розвитку кіно. Види та жанри кіно. Професії, пов'язані з кінематографом (актор, сценарист, звукорежисер, оператор тощо). Поняття про монтаж. Кіноафіша як візуальна інформація про фільм. Практична робота: «Створення афіші» - малювання афіші до відомого фільму.	Учні: - мають уявлення про історію розвитку кіно; - називають та характеризують основні види та жанри кіно; - називають професії, пов'язані з кінематографом; - розуміють поняття монтажу; - розуміють, як виділити найвіддаліший сюжет для створення афіші.
21.	Урок-практикум «Створюємо мультфільм»	Написання сценарію власного мультфільму, малювання чи розфарбовування героїв, озвучка сюжету.	Учні: - володіють елементарними навичками написання сценарного сюжету за поданим планом; - розуміють значення кольору при розфарбовуванні головних героїв; - вміють озвучити сюжет або підібрати вдалу музику із запропонованих варіантів
Модуль 5. ІНТЕРНЕТ – СУЧАСНИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР			
22.	Інтернет – всесвітнє павутиння	Інтернет – зібрання інформації та розваг, освітній ресурс, засіб спілкування та передачі даних, величезний простір для творчості. Пошук інформації в Інтернеті. Чи потрібно довіряти абсолютно всій інформації в Інтернеті. Соціальні мережі як один із заобів спілкування людей. Переваги реального спілкування на відміну	Учні: - мають уявлення про Інтернет; - мають уявлення про зберігання та передачу інформації в Інтернеті; - розуміють необхідність перевірки інформації, отриманої в Інтернеті;

		від віртуального. Практична робота: «Диспут: користь та шкода інтернеткористування» - яку корисну інформацію можна знайти в Інтернеті; чи вся вона правдива; які можуть бути наслідки споживання неправдивої інформації; скільки часу безпечно бути в інтернеті; як не зловживати комп'ютерними іграми, а витратити більше часу на «живе» спілкування та рухливі ігри.	-розуміють призначення соцмереж; - розуміють чого не можуть дати мережі порівняно із живим спілкуванням (торкнутися, обійняти, заспокоїти, зрозуміти по обличчю стан – погано людині чи добре і т.д.) - розуміють, які можуть бути наслідки неграмотного користування Інтернетом.
23.	Сучасні гаджети	Різновиди сучасних гаджетів, їх призначення. Позитивний вплив гаджетів на розвиток дітей. Негативний вплив зловживання гаджетами на здоров'я дітей. Чим можна замінити користування певними гаджетами (живе спілкування, ігри з друзями, рукоділля, спілкування з природою. допомога бабусі, дідусеві, батькам). Практична робота: «Гаджети майбутнього» – описують та малюють придумані гаджети майбутнього, роблячи акцент на їх безпеці для здоров'я.	Учні: - розрізнять основні види сучасних гаджетів; - розуміють призначення різних видів гаджетів; - розуміють, як гаджети допомагають навчатися, спілкуватися; - знають, яку шкоду здоров'ю може причинити неграмотне користування гаджетами; - розуміють, як можна задовольнити деякі потреби, не використовуючи гаджети; - вміють фантазувати та прогнозувати.
24.	Безпека в Інтернеті. Інтернетний етикет	Небезпеки, які підстерігають в Інтернеті (інтернетні шахраї, неякісна інформація, формування залежності тощо). Правила безпечного користування Інтернетом. Культурне спілкування в мережі Інтернет. Практична робота: «Створення пам'ятки безпечної поведінки та роботи в Інтернеті» - аналіз небезпек Інтернету; створення правил безпечної поведінки;	Учні: - розуміють специфічні загрози Інтернету; - знають правила безпечної поведінки в Інтернеті; - знають способи захисту особистості; - знають правила культурного спілкування в Інтернеті.

		художнє оформлення правил (на зразок дорожніх знаків).	
25.	Комп'ютерні ігри: як не потрапити в залежність	Позитивне значення комп'ютерних ігор для розвитку, навчання та розваг. Негативний вплив на здоров'я зловживання комп'ютерними іграми. Як комп'ютерні ігри формують деякі риси характеру дітей. Чим можна замінити комп'ютерні ігри. Безпечні дитячі сайти. Практична робота: «Презентація улюбленої гри. Недоліки та переваги» - розповідь про улюблену комп'ютерну гру; аналіз її змісту; які якості вона формує та розвиває; її переваги та недоліки.	Учні: - розуміють, яку користь та шкоду можуть принести комп'ютерні ігри; - знають та користуються безпечними сайтами для дітей; - вміють знайти альтернативу комп'ютерним іграм під час організації дозвілля; - вміють пояснити переваги та недоліки комп'ютерних ігор.
26.	Урок-практикум «Засоби медіагігієни»	Розробка та демонстрація вправ для збереження здоров'я під час користування гаджетами та роботи в Інтернеті	Учні: - знають і називають правила здоров'язбереження під час користування гаджетами та роботи в Інтернеті; - вміють організовувати власне робоче місце відповідно до санітарно-гігієнічних норм.
Модуль 6. РЕКЛАМА В ЖИТТІ СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ			
27.	Реклама – потужний сучасний двигун	Види реклами (комерційна, соціальна, прихована). Реклама – спосіб інформування споживача, елемент турботи. Присутність реклами у всіх видах медіа (візуальних, аудіо, аудіовізуальних, Інтернет). Як створюють рекламу. Вплив реклами на поведінку людини (купуй, їж, пий, дивись, слухай наш продукт). Якісна і неякісна реклама Практична робота: «Аналіз	Учні: - мають уявлення про значення реклами в сучасному житті; - розрізняють призначення реклами; - розуміють, як реклама впливає на поведінку людини; - розуміють необхідність протистояння рекламним впливам; - володіють навичками грамотного сприймання

		рекламного продукту» - перегляд рекламного продукту (ролику, листівки); виявлення засобів впливу на людину (сюжет, колір, звук тощо).	(самі додумують, що не було сказано) та елементарного аналізу рекламної продукції.
28.	Урок-практикум «В рекламній агенції»	Створення реклами (малюнок + слоган): вибір об'єкту для реклами (правильне харчування, спорт, книга тощо); аналіз якостей об'єкту, які допоможуть створити рекламу; складання плану; створення сюжету: малюнок; складання мотивуючого слогану.	Учні: - розуміють структуру процесу створення реклами; - вміють створювати рекламу за поданим планом.
Модуль 7. ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ В СУЧАСНОМУ МЕДІАПРОСТОРИ			
29.	Права дитини. Право на інформацію. Авторське право	Право дітей на інформацію. Піклування держави про дітей з особливими потребами. Піклування держави про захист дітей від інформації, що може шкодити здоров'ю, благополуччю і розвитку дитини. Телепозначки типу (16+). Програми із сурдоперекладом та субтитрами. Поняття про «авторське право». Практична робота: «Права дитини в малюнках» - створення тематичного інформаційного стенду з малюнками дітей.	Учні: - знають власні права; - розуміють, чому приділяється увага дітям з особливими потребами; - наводять приклади програм для дітей з особливими потребами; - розуміють поняття «авторське право»; - володіють практичними навичками передачі через малюнок текстової інформації окремих правил з Конвенції ООН «Про права дітей».
30.	Урок-практикум «Мультфільм для друга»	Створення мультфільмів (діафільмів) із субтитрами за поданим планом	Учні: - розуміють потребу в створенні медіапродукції для дітей з особливими потребами; - розуміють процес створення кадрів для діафільму; - вміють правильно писати субтитри, щоб захистити авторські права тих, хто створював мультфільм
Модуль 8. КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ – УМОВА МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ			
31.	Критичний	Медіатекст – носій правдивої та	Учні:

	аналіз медіатекстів	неправдивої інформації. Критичність мислення як здатність виявити правду і способи маскуванню обману і приховування неправди - очевидний засіб протистояти маніпуляції Різниця між загальновідомими фактами і такими, що потребують перевірки. Визначення надійності джерела. Різниця між головною та другорядною інформацією. Практична робота: гра «Адвокати та судді: критичний аналіз казки «Червона шапочка» - аналізування вчинків героїв казки за поданим планом	- пояснюють значення поняття «критичне мислення»; - володіють вміннями знаходження різниці між фактами та судженнями; - аналізують медіа тексти; - роблять власні висновки.
32.	Маніпулятивні технології та психологічний захист від непотрібної інформації	Поняття «маніпуляція» (вплив з прихованою метою і наміром досягти своєї мети обманом) Причини маніпуляцій. Маніпуляції у відносинах між людьми. Маніпулятивні технології ЗМІ (спотворення фактів через однобічне подання інформації, інтерпретування у вигідному світлі, створення «інформаційного шуму», оперативна подача неперевіреної інформації, видання інспірованої інформації за реальну). Вправи для захисту від непотрібної інформації. Практична робота: «Аналіз друкованих видань» - (обкладинка, формат, зміст, кого приваблює, чи корисна та потрібна інформація особисто йому тощо).	Учні: - пояснюють поняття маніпуляції; - розуміють необхідність критичного ставлення до медіа текстів; - наводять приклади маніпулятивних технологій; - володіють знаннями для захисту від маніпуляцій; - наводять приклади власного досвіду отримання непотрібної інформації та захисту від неї.
33-35.	Уроки-практикуми «Створення	Вибір теми, визначення мети проекту, його актуальності для учнів.	Учні: - вміють проаналізувати за поданим планом свої знання,

	медійного проекту»	Аналіз та систематизація знань учнів з даної теми. Складання плану роботи над проектом. Збір інформації (робота з першоджерелами, перевірка знайдених даних тощо). Систематизація зібраної інформації, аналіз, висновки. Оформлення та презентація проекту певній аудиторії (батькам, учням паралельного класу тощо).	вміння, навички з певної теми; - розуміють, як планувати роботу щодо виконання проекту; - знають, де знайти першоджерело для отримання потрібної інформації (якщо є можливість); - знають, де шукати і як перевіряти потрібну інформацію; - вміють робити висновки з отриманої інформації; - вміють представити інформацію іншим, використовуючи отримані знання (фото звіт, випуск газети, відеоролик, аудіо звіт тощо)

Інтеграція курсу «Я у медіапросторі» в навчальні предмети

Розуміючи необхідність медіаосвіти для учнів уже сьогодні, потрібно інтегрувати зміст навчального матеріалу з медіаграмотності в навчальні предмети початкової школи. Інтеграція дозволяє розпочати пропедевтичну роботу з формування медіакомпетентності. Такі учні зможуть легко пройти адаптацію при переході в середню школу, розкриють свій внутрішній потенціал, займуть активну громадянську позицію в суспільстві, і, найголовніше, будуть більш підготовлені до життя.

Орієнтовні теми, які можна інтегрувати у предмети початкової школи:

№	«Я у медіапросторі»	2 клас	3 клас	4 клас
1	Світ медіа – світ інформації	Українська мова (М.С.Вашуленко) Поняття про мову як засіб людського спілкування.	Інформатика (О.В.Коршунова) «У світі інформації» «Способи подання	Літературне читання (В.О.Науменко) «Як виникла писемність?» П.Утевська

		Ознайомлення з мовними і немовними знаками».	повідомлень (текстовий, графічний, звуковий, відео, умовні жести та сигнали, комбінований)»	«Гості з далеких берегів»
2	Візуальні медіа	<i>Літературне читання</i> (О. Я. Савченко) «Вступ до теми. Де ховаються казки?» Т. Коломієць «Задзвонив синенький дзвоник». Творчий проект «Створення рукописного журналу»	<i>Літературне читання</i> (О. Я. Савченко) «Хто багато читає, той багато знає». Л. Повх «В бібліотеці»	<i>Літературне читання</i> (О. Я. Савченко) «Перша історія України» І. Крип'якевич «Книги за княжих часів»
3	Передача інформації через текст	<i>Літературне читання</i> (О. Я. Савченко): «Вчимося складати казки. Творча робота»	<i>Літературне читання</i> (О. Я. Савченко): «З історії книгодрукування» За В. Дацкевичем «Як з'явилася перша друківана книга»	<i>Інформатика</i> (О. В. Коришуніва) «Тексти і текстовий редактор» <i>Українська мова:</i> (М. І. Вашуленко) «Замітка до газети»
4	Передача інформації через фотографію	<i>Українська мова</i> (М. Є. Вашуленко) «Складання тексту за початком і кінцівкою на основі ілюстрації»	<i>Українська мова</i> (М. Є. Вашуленко) «Складання текстів – описів. Складання опису зайця» <i>Інформатика</i> (О. В. Коришуніва) «Створення фотоальбому»	<i>Трудове навчання</i> (І. М. Веремійчик) «Колаж»
5	Передача інформації	<i>Літературне читання</i>	<i>Образотворче мистецтво</i>	<i>Українська мова</i> (М. Є. Вашуленко)

	через малюнок	(<i>О. Я. Савченко</i>) «Казка вчить як на світі жить»; «Казковий дивосвіт» <i>Природа знавство:</i> (<i>І.В.Грущинська</i>) «Практична робота: визначення показів термометра за малюнками»	(<i>М. І.Резніченко</i>) «Значення форми, кольору, декору в створенні виразних масок». «Портрет у різних видах мистецтва» «Поглиблення знань про колір як засіб вираження характеру й настрою»	«Усне і писемне мовлення. Складання розповіді за малюнками»
6	Аудіальні медіа	<i>Літературне читання</i> (<i>В. О. Науменко</i>) «Звукопис. Роль звукопису.» «Звуконаслідування як художній прийом»	<i>Літературне читання</i> (<i>О. Я. Савченко</i>) «Народні пісні» «Звуконаслідування». А.М'ястківський «Розмова з одудом»	<i>Літературне читання</i> (<i>О. В. Науменко</i>) «Краса і почуття. Звукопис.» Л. Костенко «Красива осінь»
7	Аудіовізуальні медіа	<i>Музичне мистецтво</i> (<i>Л. С. Аристова</i>) «Створюємо музичні портрети» «Як музика малює картини природи»	<i>Літературне читання</i> (<i>О. Я. Савченко</i>): «Мораль байки. Л. Глібов. Інценівка за текстом байки»	<i>Літературне читання</i> (<i>О. В. Науменко</i>) «Кольори і звуки осені»
8	Телебачення – джерело аудіо візуальної інформації	<i>Основи здоров'я</i> (<i>О. В. Гнатюк</i>) «Користування телевізором, комп'ютером, мобільним телефоном»	<i>Основи здоров'я</i> (<i>О. В. Гнатюк</i>) «Користування телевізором, комп'ютером, мобільним телефоном»	<i>Основи здоров'я</i> (<i>О. В. Гнатюк</i>) «Користування телевізором, комп'ютером, мобільним телефоном»
9	Мистецтво кінематографу	<i>Літературне читання</i> (<i>О.В. Савченко</i>)	<i>Літературне читання</i> (<i>О. В. Савченко</i>):	<i>Літературне читання</i> (<i>О. В. Савченко</i>)

		Перегляд мультфільмів, створених на основі казок.	«Театр для дітей» «Творчість О. С. Пушкіна. «Казка про рибака та рибку» (Перегляд та аналіз мультфільму»	« Особливості п'єси – казки». Н. Шейко–Медведева «Лисиця,що впала з неба». «Чарівні перетворення. О. С. Пушкін «Казка про царя Салтана»
10	Інтернет – сучасний інформаційний простір	<i>Інформатика (О.В.Коришунова)</i> «Історична подорож. Короткі історичні відомості (від абака до нетбука»	<i>Основи здоров'я (О. В. Гнатюк)</i> «Комп'ютер і здоров'я» «Безпечна робота в Інтернеті»	<i>Інформатика (О. В. Коришунова)</i> «Безпечний Інтернет. Правила безпечного користування Інтернетом»
11	Реклама в житті сучасної людини	<i>Основи здоров'я (О. В. Гнатюк)</i> «Ухвалення рішень. Вплив реклами на рішення людини!	<i>Основи здоров'я (О. В. Гнатюк)</i> «Уява і здоров'я. Творчі здібності» Практична робота «Здоровим бути модно!»(Створення казки, малюнка, плаката)	<i>Основи здоров'я (О. В. Гнатюк)</i> «Про рекламу. Вплив реклами на рішення і поведінку людей»
12	Захист прав людини в сучасному медіапросторі	<i>Основи здоров'я. (О. В. Гнатюк)</i> «Твої обов'язки. Обов'язки дитини вдома і в школі»	<i>Літературне читання (О. В.Савченко)</i> «Право бути іншим» В. Нестайко «Суд у цирку» <i>Я у світі (Н. М. Бібік)</i> «Громадяни України. Права	<i>Я у світі (Н. М. Бібік)</i> «Батьки зобов'язані – діти зобов'язані» «Ознайомлення з громадянськими правами»

			й обов'язки громадян» <i>Інформатика</i> (<i>О.В.Коршунова</i>) «Авторське право та Інтернет»	
13	Критичне мислення – умова медіа компетентності	<i>Літературне читання</i> (<i>О.В.Савченко</i>) «Скринька українських народних казок . Вчинок героя» «Чарівний образ квітки. Порівняння творів».	<i>Літературне читання</i> (<i>О.В.Савченко</i>) «На чужий труд ласий не будь. Позитивний та негативний персонаж»	<i>Літературне читання</i> (<i>О.В.Савченко</i>) «Позитивні і негативні персонажі. Г. К. Андерсен «Гидке каченя». «Пейзажем починається твір – визначається його настрій».

ЛІТЕРАТУРА

1. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник/ Ред.-упор. В.Ф.Іванов, О.В.Волошенюк; За науковою редакцією В.В. Різуна. – Київ: Центр вільної преси, 2012. – 352 с.
2. Медіакультура та медіаосвіта учнів ЗОШ: візуальна медіа культура/ Наталія Череповська. – К. Шк. світ, 2010. – 128 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).
3. Медіаосвіта та медіаграмотність: Короткий огляд/ Іванов В., Волошенюк О., Кульчинська Л., Іванова Т., Мірошніченко Ю. – 2-ге вид.,– К.: АУП, 2012. – 58 с.
4. Навчальна програма «Медіаграмотність у запитаннях та відповідях»; - Київ 2014. - Ліпостанський В.В., Даниленко В.І., Мележик В.П., Іванова Т.В., Волошенюк О.В., Іванов В.Ф.
5. Навчальна програма «Сходінки до медіаграмотності»; Київ 2014. - Ліпостанський В.В., Даниленко В.І., Мележик В.П., Іванова Т.В., Волошенюк О.В., Іванов В.Ф.
6. Програма курсу за вибором для учнів 10 класів загальноосвітніх навчальних закладів «Спеціальний медіаосвітній курс МЕДІАКУЛЬТУРА» Автори: О. Т. Барішполець, О. Є. Голубєва, Г. В. Мироненко, Л. А. Найдьонова, Н. І.

Череповська Укладачі: канд. психол. наук Л. А. Найдьонова, магістр психології О. Є. Голубєва.

7. Профілактика деструктивних впливів мас-медіа: програма занять для молод і/ Олена Мерзлякова. – К. Шк. світ, 2010. – 128 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).
8. Гейкіна Наталя, вчитель поч..класів гімназії №9 Сімферопольської міської ради. Виступ. – <http://www.medialiteracy.org.ua/> - електронний ресурс.
9. Академія Української Преси – <http://www.aup.com.ua/> – електронний ресурс.
10. Академія Української Преси – <http://www.mediaeducation.ucoz.ru/> – електронний ресурс.
11. «Медіаграмотність» – <http://osvita.mediasapiens.ua/> – електронний ресурс.
12. Сагайдак Г.В., «Медіаосвіта у навчально-виховному процесі початкової школи» - <http://bit.ly/25RfG9I> - електронний ресурс